

Реферат на тему: "Тарас Шевченко"

Тарас Шевченко

Він був сином мужика – і став володарем
у царстві духа. Він був кріпаком – і став
велетнем у царстві людської культури.

Іван Франко

У літературі кожного народу, серед її великих творців, є поети, імена яких оповиті невмирущою любов'ю і славою. Таким поетом українського народу є Тарас Шевченко, чия безсмертна спадщина — одна з найбільших вершин людського генія. Т. Шевченко — велетень духу, митець могутньої творчої сили, непримиренний борець проти будь-якого гноблення людини людиною. Поезія, мистецтво слова поєдналися в його творах з соціальною боротьбою і становлять з нею суцільний органічний сплав. Боротьбою за визволення народу, за соціальну справедливість і духовне розкріпачення має Т. Шевченко здійснив найвище суспільне призначення поета. В історію людської культури він увійшов не тільки як геніальний народний поет України, а й як найбільший, поряд з О. Пушкіним і А. Міцкевичем, поет слов'янства, як поет-гуманіст світового значення.

Т. Шевченко виступив як поет-новатор, приніс з собою в українську літературу "слово нове", новий світ поезії, неповторні образи, картини й барви, небачене раніше багатство й широчінь тем, ідей, мотивів, жанрових форм, вивів українську літературу на шлях реалізму й народності.

Перші кроки в малюванні зроблені Шевченком ще в дитинстві. Підлітком обходив Тарас усі навколишні села і згоден був на будь-які умови, аби досягти премудрості малярського мистецтва.

Поет навчався в Петербурзькій Академії мистецтв. Був задум створити ілюстрований альбом "Живописна Україна", який розповів би про різні події української історії. Серед зроблених Тарасом Шевченком малюнків бачимо сцени, що збуджували почуття національної гордості ("Дари Богданові і українському народові"), викликали думки про найтяжчі жертви, що їх приніс український народ під час боротьби з ворогами ("Кара смерті над Іваном Підковою", "Петро Полуботок у Петербурзі", "Семен Палій у Сибіру"), а також відображено кару за національну зраду ("Сава Чалий"). Шевченко хотів дати якнайповніший образ всього того, що українців вирізняло серед інших народів. Він прагнув не тільки пропагувати культ славетного минулого України, а й збуджувати зацікавленість й любов до всього національного українського.

Цілу епоху в освоєнні Біблії українською поезією становлять твори Тараса Шевченка на теми Старого й Нового Заповітів. Він не лише розширив тематичне коло сюжетів і мотивів, крім псалмів, наслідуючи пророків і ряд євангельських сюжетів.

Найголовніше те, що, надавши своїм творам неповторного мистецького забарвлення, поет використовував "вічні" теми для того, щоб краще і виразніше

показати національно-духовні потреби свого народу. Згадаймо ,наприклад, такі прекрасні твори, як "Псалми Давидові", "Марія".

Про що б не розповідав, що б не описував, до якої б теми не звертався поет, він не залишає Бога, йде поруч з ним, але найголовніше - має Бога в душі і серці. Бог для Тараса Шевченка - то велика і найцінніша духовна сила. Без неї не можна ні жити, ні творити, ні боротися. Скільки, наприклад, разів герой твору "Єретик" Іван Гус звертається до Бога, відчуває в ньому силу, без котрої не обійтися ні йому, ні народові! В одному місці читаємо:

Боже! Боже!

Великая сило!

А ось що говорить поет про тих, хто "шкуру дере з братів незрячих гречкосіїв":

Умийтеся! Образ Божий багном не скверніте

("І мертвим, і живим...").

Вірячи в силу Бога, поет молиться йому:

Помолюся Господові

Серцем одиноким.

Розповідаючи про сваволю та жорстокість панів, про їхнє знущення над кріпаками, висловлюючи гнів, поет із своїми думками звертається до Бога:

Пошлем думу аж до бога,

Його розпитати,

Чи довго ще на сім світі

Катам панувати?

Виливаючи тугу за рідною Україною, її народом, важко переносячи її біль та страждання, поет знову-таки не забуває Бога:

...Боже милий,

Зжалься, Боже милий.

Заслання відірвало Тараса Шевченка від рідного народу, милої і дорогої України, позбавило права щоразу спілкуватися з друзями, всім народом, ділити спільно і радощі, і горе. Час у неволі іде надто повільно. Читач не може не співчувати поетові, котрий запитує:

Боже милий!

Чи довго бути ще мені

В оцій незамкнутій тюрмі?

Любов, шана між Богом та народом взаємні. Бог дбає про людей. У вірші "Пророк" саме про це і пише поет:

Неначе праведних дітей,

Господь, любя отих людей,

Послав на землю їм пророка.

Духовність, тобто те, що пов'язане із внутрішнім світом людини, її мораллю, думами, займала одне з найважливіших місць у творчості Тараса Шевченка. І на початку літературної діяльності, у пізніші роки і перед смертю поет не втратив віри в

Бога, завжди звертався до нього за підтримкою. Так робили і герої його творів.

Народні перекази про Шевченка того часу засвідчують його зворушливу любов до рідної природи. Де б не був, чим би не займався поет, але завжди перед його внутрішнім зором поставав і дорогий його серцю Дніпро, що "горами хвилю підійма", і затишний "садок вишневий коло хати", і зелені верби "над ярами, над ставами". До болю милий Шевченкові тихий український вечір, співи соловейка в темній гаї, гнучка тополя й золоте пшеничне поле, яке розкинулось, наче море широче.

Великий Кобзар з дитинства закоханий у природу рідної України. Саму тому прекрасні пейзажні мініатюри ми знаходимо в багатьох поезіях Кобзаря. Там і байрак шумить, і величні гори-хвилі стогнуть, і стародавні могили в степу височіють – усе зримає, одухотворене. Згадаймо вірші Шевченка: "Тече вода з-під явора", "За сонцем хмаронька пливе", "Вітер з гаєм розмовляє" тощо. В дитинстві Тарас не раз їздив з батьком чумакувати українськими степами і, мабуть, саме тоді полюбив її на все життя. Під час тих подорожей вперше в душі ворухнулися нові, неznані почуття – почуття космічні, той особливий стан, коли "хочеться обняти оком душі цілісність світу, в часі і просторі", — так згадував він свої степові враження. Степ захоплював поета своєю безмежністю:

Кругом його – степ, як море

Широче, синіє.

За могилою могила

А там – тільки мріє.

Безперечно, що ті переживання, коли колеса чумацької мажі тихо скрипіли, а місяць своїм таємничо-сріблястим сяйвом заливав нічний степ, лягли в основу пейзажної лірики і космічних мотивів у його ранніх поезіях. Згодом сильна поетична уява Шевченка увесь світ перетворює на образ рідної неньки, яка називається Україною.

Тарас Шевченко – великий син України, гордість і слава наша. Творчість поета – згусток добра і правди. Він був сіячем на духовній ниві нашого народу. Він вірив, що є сила, котрій треба поклонятись, бо вона, духовність і найсвятішому її розумінні, врятує людство від морального та духовного спустошення, виродження, збідніння. Цією силою є Бог.

Творчість Тараса Шевченка, густо й щиро зрошена любов'ю до Бога, є нашим національним золотим фондом духовності. Нам і берегти це духовне багатство, щоразу звертатися до нього в дні радощів і в години смутку. Будемо робити так, як робив Кобзар: носити Бога в душі і серці, вірити в його силу, доброту і могутність.

Список використаної літератури:

1. В.Анісов, Є. Серета "Від майстра до академіка" – нарис про Т.Шевченка;
2. М. Бондар "Образ України в поезії Т.Г.Шевченка";
3. М. Х. Коцюбинська "Етюди про поетику Шевченка";
4. Б. Лепкий "Про життя і твори Т.Шевченка";
5. Г. Я. Неділько "Тарас Шевченко: життя і творчість".